

Sygn. akt V U 1583/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 roku w Słupsku

odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 1 sierpnia 2013 roku znak (...)

w sprawie **P. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o rentę rodzinną

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje P. S. prawo do renty rodzinnej do dnia 30 września 2014 roku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego

Sygn. akt VU 1583/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona P. S. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 1 sierpnia 2013 roku, znak (...), mocą której przyznano ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce H. S. od dnia 7 lipca 2013 roku do 31 sierpnia 2013 roku.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona domagała się zmiany decyzji poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej na okres do ukończenia ostatniego roku studiów w roku akademickim 2013/2014.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż pomimo zdania wszystkich egzaminów przewidzianych w ramach przedostatniego roku studiów na dzień osiągnięcia wieku 25 lat ubezpieczona nie była wpisana na ostatni rok studiów. Pozwany organ rentowy wskazuje, że w orzecznictwie przyjmuje się, że ustalenie daty w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący daną uczelnię, a osoba która ukończyła wiek 25 lat po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów, a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku nie traci uprawnień do renty rodzinnej.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona P. S. urodzona dnia (...) nabyła prawo do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 7 lipca 2013 roku matce – H. S.. Świadczenie przyznane zostało decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 1 sierpnia 2013 roku, znak (...) od dnia 7 lipca 2013 roku do 31 sierpnia 2013 roku.

(dowód: akta ZUS – wyciąg z aktu stanu cywilnego – dotyczący zgonu H. S. k.5, decyzja z dnia 1 sierpnia 2013 roku – k. 25 – 26)

Ubezpieczona P. S. jest studentką Akademii (...) w S. Wydziału (...)(...) na kierunku pedagogika. Ubezpieczona rozpoczęła naukę 1 października 2012 r., nauka trwa 2 lata, a planowany termin ukończenia studiów to: 30.09.2014 r.

Ubezpieczona przed ukończeniem 25 roku życia (przed 5 sierpnia 2013 roku) zdała wszystkie egzaminy przewidziane regulaminem studiów, lecz nie została wpisana na kolejny rok studiów. We wrześniu 2013r. zgodnie z harmonogramem praktyk ubezpieczona zaliczyła obowiązkową praktykę i od 1.10.2013r. rozpoczęła naukę na drugim roku studiów.

(dowód: akta sprawy – zaświadczenie – k. 19)

Zgodnie z Regulaminem Studiów Akademii (...) w S. wpis studenta na kolejny semestr studiów może nastąpić jedynie po uprzednim uzyskaniu przez niego wszelkich niezbędnych zaliczeń i wpisów w indeksie i karcie okresowych osiągnięć studenta.

Termin praktyk przewidywany jest na miesiąc wrzesień.

(dowód: akta sprawy – regulamin studiów Akademii (...) w S. – k. 10 – 18, pismo z dnia 7 listopada 2013 roku k.25 – 27)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) , prawo do renty rodzinnej mają dzieci własne do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Ust. 2 cytowanego artykułu stanowi, że jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

W ocenie Sądu Okręgowego za nieuzasadnione należy uznać stanowisko ZUS zaprezentowane w zaskarżonej decyzji, który przyjął, że ubezpieczona osiągnęła 25 lat będąc na przedostatnim, nie zaś na ostatnim roku studiów. Podstawą takiego wnioskania była fakt, że P. S. 25 lat ukończyła w dniu 5 sierpnia 2013, a praktyki (przedostatniego) roku studiów zaliczyła dopiero w październiku 2013r, a rok akademicki ostatniego roku studiów rozpoczyna się 1 października 2013r.

Trzeba wskazać, iż zagadnienie stanowiące przedmiot sporu w tej sprawie było już wielokrotnie rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W najnowszym orzeczeniu odnoszącym się do tej tematyki – wyroku wydanym 8 sierpnia 2007r. (II UK 15/07, OSNP z 2008r., nr 19 -20, poz. 295) Sąd Najwyższy uznał, iż :

1. Ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię.

2. Osoba ubiegająca się o rentę rodzinną, która ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nie traci uprawnienia do świadczenia w oparciu o art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pogląd ten jest kontynuacją utrwalonej linii orzecniczej Sądu Najwyższego przedstawionych we jego wcześniejszych orzeczeniach (zob. wyrok z 20 kwietnia 2006r., (I UK 265/05, Pr. Pracy 2006/7-8/53) , wyrok z 28 października 2003r. (II UK 138/03, OSNP 2004r., nr 15, poz. 271, uchwała z 23 lutego 1989r. (III UZP 3 /89, OSP 1990r., nr 5, pzo. 246) i zdaniem Sądu Okręgowego należy go w pełni podzielić.

W uchwale Sądu Najwyższego – Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lutego 1989 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt III UZP 3/89, wskazano, że studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy w czerwcu i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim, zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów (art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.). W uzasadnieniu w/ w uchwale podniesiono, że data rozpoczęcia zajęć w nowym roku akademickim, nie przez wszystkie szkoły wyższe jest ustalona na dzień 1 października, a ponadto jest ona ustalona dla celów organizacyjnych szkoły. Natomiast w sytuacji studenta będącego na przedostatnim roku studiów, nowy rok akademicki, a ściślej możliwość uznania się za studenta ostatniego roku studiów, rozpoczyna się z datą, w której zdał wszystkie wymagane na przedostatnim roku studiów egzaminy i zaliczył inne wymagane zajęcia, co dało podstawę do wpisania go przez władze uczelni na ostatni rok studiów. Studenci zdyscyplinowani mają prawo uważać się za „będących na ostatnim roku studiów” z reguły przed datą rozpoczęcia zajęć w szkole wyższej w nowym roku akademickim, albowiem zdają oni wymagane egzaminy i zaliczają inne obowiązujące ich zajęcia na przedostatnim roku studiów do końca czerwca roku akademickiego, w którym byli na przedostatnim roku studiów, a najpóźniej do rozpoczęcia zajęć w nowym roku akademickim. Jak wynika z dotychczasowych rozważań Sąd Najwyższy przy wykładni zwrotu użytego w art. 39 ust. 2 ustawy o zep: „Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej...” uwzględnia faktyczne i formalne zakończenie przez studenta przedostatniego roku studiów przed datą rozpoczęcia nowego roku akademickiego, niezależnie od tego, kiedy faktycznie rozpoczęły się zajęcia w nowym roku akademickim. Jeżeli więc uprawniony student do renty rodzinnej ukończył 25 lat życia po zdaniu wszystkich egzaminów i zaliczeniu innych obowiązkowych zajęć na przedostatnim roku studiów (ukończenie faktycznie przedostatniego roku studiów), co stanowi podstawę do wpisu na ostatni rok studiów (ukończenie formalne przedostatniego roku studiów), zachowuje on prawo do renty rodzinnej do czasu zakończenia w planowanym przez uczelnię terminie ostatniego roku studiów. Osiągnął bowiem 25 lat życia będąc już na ostatnim roku studiów, chociaż zajęcia w nowym roku akademickim, w którym będzie kontynuował studia „na ostatnim roku” rozpoczynają się 1 czy innego dnia października, w zależności od potrzeb organizacyjnych szkoły. Za powyższym poglądem przemawia również wykładnia funkcjonalna.

Ustawodawca przyjmuje, że z dniem ukończenia granicy wiekowej 25 lat prawo do renty rodzinnej ustaje bez względu na okres, jaki pozostał do zakończenia nauki w szkole, jeżeli jest ona odbywana w szkole niebędącej szkołą wyższą. Jedyne wyjątek - w odniesieniu do odbywania studiów w szkole wyższej - ustanowiony został w art. 68 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r., dopuszczającym dalsze, maksymalne przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej przez dziecko, które osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, do zakończenia tego ostatniego roku studiów. W ocenie Sądu Najwyższego wykładnia celowościowa i funkcjonalna tego przepisu przemawia za możliwością wyjątkowego przedłużenia prawa do renty rodzinnej tylko tym studentom, którym brakuje już niewiele miesięcy do zdobycia dyplomu wyższych studiów, a pozbawienie ich w tym krótkim okresie prawa do renty rodzinnej mogłoby doprowadzić do zaniechania dalszej nauki i zaprzepaszczenia kilkuletnich starań, zmierzających do uzyskania wyższych kwalifikacji zawodowych i możliwości zatrudnienia zgodnej z ich poziomem. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r. II UK 303/10)

Opierając się na przedstawionych przez ubezpieczoną zaświadczeniach wystawionych przez (...) Akademię (...) w S., na której studiuje ubezpieczona, Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu wydania zaskarżonej decyzji uzyskała wszystkie wymagane zaliczenia i zdała wymagane egzaminy, po czym oczekiwała na termin odbywania obowiązkowych praktyk studenckich , po których odbyciu niezwłocznie została ona wpisana na kolejny (ostatni) rok studiów. Tym samym w chwili ukończenia 25 lat (w dniu 5 sierpnia 2013 r.) była już studentką ostatniego roku studiów wyższych. Istotnym jest, że termin praktyk jest terminem niezmiennym i przewidziany jest w miesiącu wrześniu, trudno więc przyjąć, że ubezpieczona mogła odbyć te zajęcia wcześniej, mogąc przewidzieć zdarzenie losowe jakim jest śmierć matki.

W oparciu o powyższe rozważania Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, iż przyznał P. S. prawo do renty rodzinnej do dnia 30 września 2014 roku o czym orzekł jak w sentencji.

Ustalenie, czy ubezpieczona spełnia przesłanki do przyznania prawa do renty rodzinnej wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.